nieuws

Broedvogels op landbouwakkers fors afgenomen

nieuws

Het aantal broedvogels in landbouwgebieden is de afgelopen vijftien jaar sterk afgenomen. Opvallend, want in andere leefgebieden bleef hun populatie nagenoeg stabiel. Volgens Johannes Jansen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) is de daling vooral te wijten aan de intensivering van de landbouw. “Het zijn vooral vogelsoorten die zich nesten op de akkers zelf die in aantal sterk blijven afnemen. Vogels die zich nesten in bijvoorbeeld houtkanten of hoevegebouwen zijn ook fors in aantal afgenomen, maar die afname is minder sterk in de laatste tien jaar.”

15 APRIL 2024

Ruben De Keyzer

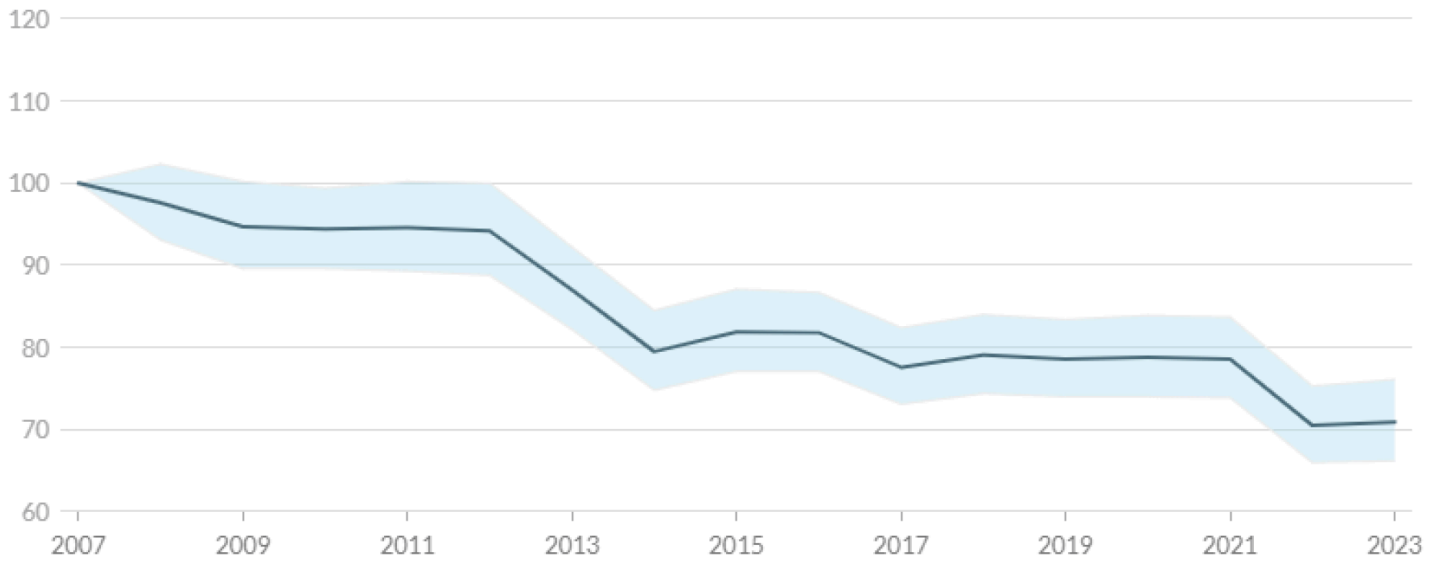
Lees meer over:
vogel
akkervogel
biodiversiteit

Zoals de naam al doet vermoeden, zijn broedvogels vogels die zich in onze contreien voortplanten. “Het kan dus gaan om trekvogels die hier in de lente en zomer hun nest maken en eieren leggen, zoals de gele kwikstaart, of het kan gaan om vogels die hier het hele jaar door aanwezig zijn, zoals de veldleeuwerik”, zegt Jansen. “Vogels die vanuit het noorden naar hier komen om te overwinteren, om dan weer weg te trekken in de lente, tellen dus niet mee. In de laatste dertig jaar zijn alle vogelsoorten met ongeveer een kwart afgenomen in West-Europa. Hier spelen diverse factoren, zoals habitatverlies, temperatuursverandering en landgebruik, maar op Europese schaal zien we de grootste achteruitgang bij broedvogels in landbouwgebieden, met een afname van 75 procent.”

Broedvogels van landbouwgebieden

Vlaams Gewest, 2007-2023, index (2007=100)

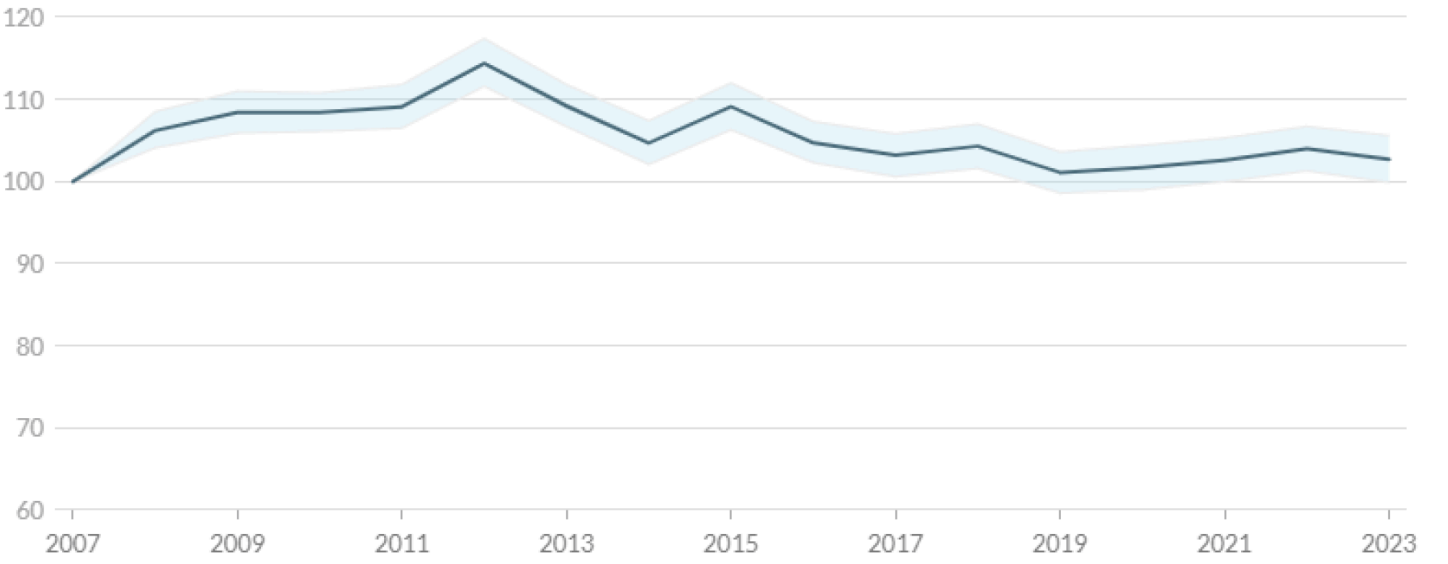
Noot: de beoordeling van de trend gebeurt op basis van een statistische trendanalyse. De onzekerheidsmarges zijn aangegeven als een blauwe balk. Zie 'Meer info over definities en bronnen'.

Bron: INBO

De afname van landbouwvogels in Vlaanderen is al decennia lang aan de gang en past in een veel wijdere, Europese context. De grootste oorzaak op Europees niveau zou de intensivering van de landbouw zijn. “We zien dat grondbewerkingen zich sneller opvolgen dan vroeger, en ook de schaal waarop een bedrijf wordt gevoerd is toegenomen, met steeds grotere percelen en een steeds kleinere diversiteit aan landbouwgewassen. Voornamelijk vogels die broeden tussen bijvoorbeeld grasakkers, peulvruchten of graangewassen krijgen onvoldoende tijd om een nest uit te broeden en de jongen groot te brengen.”

Broedvogels van diverse leefgebieden

Vlaams Gewest, 2007-2023, index (2007=100)

Noot: de beoordeling van de trend gebeurt op basis van een statistische trendanalyse. De onzekerheidsmarges zijn aangegeven als een blauwe balk. Zie 'Meer info over definities en bronnen'.

Bron: INBO

Dat is minder het geval bij vogels die elders op de boerderij leven. De toegenomen aandacht voor rijke houtkanten op de boerderij, werpt hier duidelijk zijn vruchten af. “In Nederland heeft men aangetoond dat de erfvogels de laatste vijftien jaar zijn gestabiliseerd. Erfvogels zijn boerenlandvogels die broeden in huizen, stallen, hagen en bomen rondom het erf. Die stabilisatie volgde na een grote

afname, want er waren al veel habitats verdwenen. De laatste jaren zijn deze habitats gelijk gebleven of zelf beter ontwikkeld. Maar populaties van vogels die in de velden broeden, zoals de veldleeuwerik, die blijven in vrije val. Dat heeft vooral te maken met de frequentie van 'verstoring', waarmee we elke vorm van landbouwbewerking bedoelen. Die gebeurt veel te kort op elkaar."

Beter bij bio?

Die verstoring komt zowel voor op biologische als reguliere bedrijven. "Wat vogels betreft is het verschil tussen biologische en gangbare bedrijven nog niet goed in kaart gebracht, biolandbouw kan net zozeer te maken krijgen met schaalvergroting en intensivering. Het is nog onvoldoende onderzocht in welke mate vogels lijden onder mechanische onkruidbestrijding, grondbroedende soorten zijn ook hier kwetsbaar. Maar een belangrijk verschil tussen biologische en reguliere bedrijven, is de aanwezigheid van insecten. Hoewel veel akkervogels zich op volwassen leeftijd met zaden voeden, gebeurt dat bij de jongen voornamelijk met insecten. En ook het insectenbestand is door pesticidegebruik, verarming van de graslanden en een verminderde diversiteit sterk afgenomen. Wat dat betreft doet bio het wellicht veel beter."

Wat te doen

Willen we de vogelbestanden redden, dan moeten er bijkomende inspanningen gebeuren. "Voor een aantal zeldzame soorten heb je bijvoorbeeld de nestbeschermingssubsidie als noodoplossing. Wanneer een landbouwer een bepaalde broedvogel opmerkt, kan die een compensatie krijgen om een deel van het perceel uit te sparen. Verder zijn er ecoregelingen en beheerovereenkomsten om landbouwers te stimuleren voedsel en nestgelegenheid te voorzien. De ecoregeling faunavriendelijke (na)teelt bijvoorbeeld kan zorgen voor vogelvoedsel, en (gras)bufferstroken kunnen voor voedsel en/of nestgelegenheid zorgen, indien die stroken tijdens het broedseizoen niet of extensief gemaaid worden. Een beheerovereenkomst luzernehooiland kan voorzien in veilige nestgelegenheid én voedsel, deze maatregel is enkel in beheergebied voor soortbescherming via de VLM af te sluiten. Voor veel akkervogels is het van belang dat dit eerste legsel ongestoord gebeurt, want als dit mislukt, hebben ze slechts een korte tijd om hun jongen groot te krijgen voor de winter intreedt."

Uitgelicht

2023 was een sprankelend broedjaar voor vogels in Vlaanderen

nieuws

Vorig jaar was een uitstekend broedjaar voor vogels in Vlaanderen. Zo broedden er in 2023 opvallend veel koereigers in onze streek. En ook voor de ooievaars en woudaapjes was...

26 JANUARI 2024

Lees meer

Bron: Eigen berichtgeving

Beeld: Johannes Jansen, gele kwikstaart

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |